

ลักษณะให้

บทที่ 1

ลักษณะทั่วไปของสัญญาให้

ความหมายของสัญญาให้

มาตรา 521 บัญญัติว่า “อันว่าให้ นั่นคือ สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้ให้ โอนทรัพย์สินของตนให้โดยเสน่หาแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับ และผู้รับยอมรับเอาทรัพย์สินนั้น”

สัญญาให้จึงเป็นสัญญาสองฝ่ายมีทั้งผู้ให้และผู้รับ โดยผู้ให้โอนทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้รับ และผู้รับแสดงเจตนายอมรับเอาทรัพย์สินนั้น สัญญาให้ไม่เป็นสัญญาต่างตอบแทน เพราะผู้ให้โอนทรัพย์สินให้ผู้รับโดยเสน่หา จึงต่างกับสัญญาซื้อขายและสัญญาแลกเปลี่ยน สัญญาซื้อขายและสัญญาแลกเปลี่ยนเป็นสัญญาต่างตอบแทน คู่สัญญาต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่จะต้องตอบแทนซึ่งกันและกัน

สัญญาให้ก็เช่นเดียวกับสัญญาซื้อขายและสัญญาแลกเปลี่ยนคือ นอกจากจะต้องเข้าหลักความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนาในการทำนิติกรรมสัญญาทั่วไปแล้ว ยังเป็นผลให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเช่นเดียวกับสัญญาซื้อขายและแลกเปลี่ยนด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 93/2468 ในเอกสารการโอนแสดงว่าโอนในประเภทยกให้ เมื่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต่อสู้ว่าความจริงโอนขาย ดังนี้ ย่อมนำพยานบุคคลมาสืบได้ เพราะเป็นการนำสืบว่าสัญญาให้ไม่สมบูรณ์ แต่เป็นสัญญาซื้อขาย อันเป็นเรื่องนิติกรรมอำพราง

ในประมวลกฎหมายแพ่งญีปุ่น สัญญาให้มีความหมายเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย คือเป็นสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งแสดงเจตนาโอนทรัพย์สินของตน (property right) ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งโดยเสน่หา (มาตรา 549) ทรัพย์สินนั้นต้องไม่เป็นของบุคคลที่สาม แต่ก็อาจจะเป็นกรณีที่ทรัพย์สินนั้นมีตัวตนอยู่ในขณะนั้น หรือที่ผู้ให้จะได้มาในอนาคตก็ได้ (Supreme Court, 14th Dec., 1965) สัญญาให้มีลักษณะพิเศษเป็นสัญญาบังคับฝ่ายเดียว ไม่เป็นสัญญาต่างตอบแทน ลักษณะสำคัญต้องเป็นการให้โดยเสน่หา ตามกฎหมายญีปุ่นนี้สัญญาให้ถือเป็นสัญญาอย่างหนึ่ง (แสดงว่าผู้รับจะต้องแสดงเจตนายอมรับทรัพย์สินนั้นด้วยจึงจะเกิดสัญญา

LW 209

213

LW 209

213

เป็นสัญญาอย่างหนึ่ง (แสดงว่าผู้รับจะต้องแสดงเจตนายอมรับทรัพย์สินนั้นด้วยจึงจะเกิดสัญญา

คือ มีการแสดงเจตนาสองฝ่ายถูกต้องตรงกัน โดยฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาขายทรัพย์สินให้โดยเสนหา ฝ่ายผู้รับแสดงเจตนายอมรับเอาทรัพย์สินนั้น)

แต่ในบางประเทศไม่ถือว่าเป็นสัญญา แต่ถือเป็นเพียงการกระทำฝ่ายเดียว (unilateral act) และบางประเทศสัญญาให้เป็นสัญญาที่ต้องมีแบบ แต่ในกฎหมายญี่ปุ่นนั้นสัญญาให้เป็นสัญญาที่ไม่ต้องมีพิธีรีตองอย่างใด สมบูรณ์ด้วยการแสดงเจตนากระทำ (act) เท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาข้อยุ่งยากในการพิสูจน์ว่าได้มีการให้ทรัพย์สินกันจริงหรือไม่ โดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งไม่ห้ามที่จะแสดงการให้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือ เอกสารเป็นหนังสือนั้นไม่บังคับให้ต้องมีแบบแต่อย่างใด อย่างน้อยควรมีพยานหนึ่งคน แต่จดหมายธรรมดาแสดงเจตนาให้โดยมีเนื้อหาแต่เพียงเปรย ๆ ไม่ชัดแจ้ง ไม่ถือว่าเป็นหนังสือสัญญาให้ (Supreme Court, 10th Oct., 1910, 6th May 1907, Hiroshima Court of Appeal, 1st June, 1908)⁽¹⁾

ลักษณะสำคัญของสัญญาให้

- (1) ผู้ให้ต้องแสดงเจตนาให้โดยตรงหรือโดยปริยายและโดยเสนหา
- (2) ผู้รับต้องแสดงเจตนายอมรับการให้นั้น
- (3) ผู้รับต้องมีตัวตนอยู่ในขณะให้

1. ผู้ให้ต้องแสดงเจตนาให้โดยตรงหรือโดยปริยายและโดยเสนหา ดังนั้น ถ้าเป็นสัญญาที่ต้องมีการตอบแทนกันแล้วไม่เป็นสัญญาให้ เพราะสัญญาให้ต้องเป็นการให้โดยเสนหา ผู้รับไม่ต้องทำหน้าที่ตอบแทน อย่างไรก็ตามจะถือว่ามี การตอบแทนนั้น ท่านศาสตราจารย์โพยม เลขยานนท์ ได้ให้คำอธิบายไว้ว่าหมายถึงการตอบแทนที่คำนวณเป็นราคาเงินได้ และผู้รับผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องกระทำการเป็นการตอบแทน การให้โดยความเคารพรักการขอบคุณโดยการตอบแทนบุญคุณ แม้ว่าจะเป็นการตอบแทนเพราะว่าได้เคยให้ทรัพย์สินกันมาก่อนแล้วก็ตามก็ยังคงเป็นสัญญาให้ เพราะเหตุอุปการะคุณเป็นส่วนหนึ่งได้ขาดตอนไปก่อนแล้ว ฉะนั้น จึงอาจมีการให้เป็นบำเหน็จสินจ้างและให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยาตามมาตรา 535⁽²⁾

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 295/2491 ผู้ใหญ่ฝ่ายชาย-ฝ่ายหญิง ตกลงว่าต่างจะให้ทรัพย์สินสิ่งใดแก่คู่สมรสนั้น ถือว่า เป็นสัญญาต่างตอบแทนไม่ใช่เป็นการให้โดยเสนหา เมื่อฝ่ายใดผิดสัญญา คู่สมรสย่อมฟ้องขอให้บังคับตามสัญญานั้นได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1000/2493 ทำหนังสือยกที่ดินให้จำเลย แต่มีข้อความต่อไปว่า จำเลยให้เงินตอบแทน 800 บาท ดังนั้นเป็นการซื้อขาย

(1) Becker. *The Principles and Practice of the Civil Code of Japan* V.1 Butterworth, 1912. p.388-389.

(2) โพยม เลขยานนท์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้, คำสอนชั้นปริญญาตรี 2500. หน้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 700/2496 โอนยกที่นาให้โดยผู้รับให้หาเงินให้ผู้ให้ และผู้ให้ทำหนังสือกู้ให้ยึดไว้เพื่อกันลูกหลาน ไม่เป็นการกู้กันจริงจัง ดังนี้ไม่ใช่การให้โดยเสนหา จะถอนคืนการให้โดยเหตุแรงคุณไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1533/2497 ยกที่ดินส่วนหนึ่งให้ตอบแทนการที่ผู้รับให้ช่วยออกเงินบางส่วนชำระหนี้ไถ่จำนองที่ดินทั้งแปลงนั้นจากผู้รับจำนอง ดังนี้ ถือว่ามีได้มีการยกที่ดินให้โดยเสนหาอันจะถอนคืนเพราะเหตุแรงคุณได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1566/2494 ชายจุดคร่าหญิงไปเป็นภรรยา แล้วให้เจ้าแม่มาพูดขอสมัครขมา และใช้ค่าเสียหายและค่าล้างอายต่อพี่ชายของหญิงนั้น เมื่อปรากฏว่าหญิงนั้นบรรลุนิติภาวะแล้วพี่ชายของหญิงนั้นก็ไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาค่าเสียหายแก่ชายผู้จุดคร่าหญิงได้ แม้จะได้สมัครขมาและยอมใช้ค่าเสียหายค่าล้างอาย ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมาอันเป็นเรื่องหน้าที่โดยศีลธรรม เมื่อยังไม่ส่งมอบก็จะฟ้องร้องบังคับชำระให้แก่กันไม่ได้ แต่ถ้าชำระให้กันแล้วก็ไม่มีสิทธิเรียกคืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 544/2500 ระเบียบของห้างมีว่าจะจ่ายค่านายหน้าให้ เป็นสัญญาให้ค่านายหน้าไม่ใช่ให้โดยเสนหา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 806/2501 มารดาหญิงตกลงยกที่ดินมีโฉนดให้เป็นกองทุน ชายก็มีเงินเป็นกองทุน ดังนี้เป็นสัญญาต่างตอบแทนไม่ใช่ให้โดยเสนหา เมื่อสมรสแล้วชายฟ้องบังคับให้โอนโฉนดได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1101/2504 บุตรเอาที่ดินมือเปล่าของบิดาไปแจ้งสิทธิครอบครองบิดาไปร้องต่ออำเภอ จึงตกลงทำสัญญาที่อำเภอกันว่าบิดายกที่ดินให้บุตร แต่บุตรต้องให้ข้าวเปลือกเป็นรายปีและค่าทำศพบิดา ดังนี้ ถือว่าเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ซึ่งมีผลตามมาตรา 852 มิใช่เป็นการให้โดยเสนหาตามมาตรา 521 อีกทั้งเป็นการให้ที่มีภาระติดพันตามมาตรา 535 บิดาจะถอนคืนการให้เพราะเหตุแรงคุณไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 496/2509 โจทก์จำเลยได้ประกอบพิธีสมรสโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสและได้อยู่ร่วมกันที่ร้านของโจทก์ ต่อมาจำเลยไม่อยู่กับบุตรโจทก์จึงได้แยกไปอยู่ที่อื่น โจทก์จำเลยต่างก็ประกอบอาชีพของตน และมีทรัพย์สินสมบัติแยกกัน ต่อมาโจทก์หวังจะคืนดีกับจำเลยจึงมอบเช็คให้จำเลยไปซื้อที่ดินและใส่ชื่อจำเลยเป็นเจ้าของและปลูกบ้านลงในที่ดินซึ่งมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว ดังนี้ถือว่าการให้เช็คและการปลูกบ้านให้เป็นการให้โดยเสนหา มิใช่เป็นทรัพย์สินที่ประกอบทำมาหาได้ร่วมกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 636/2509 บิดาจำเลยได้ออกเงินใช้หนี้แทนโจทก์ไป และโจทก์ตกลงจะยกที่ดินให้จำเลย ต่อมาอีก 7 วัน โจทก์ก็จดทะเบียนโอนที่ดินให้จำเลย ดังนี้ ไม่ใช่เป็นการให้โดยเสนหา แต่เป็นลักษณะการซื้อขายที่ดินกัน โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการโอนที่ดินนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 289/2510 จำเลยประสงค์จะได้ที่ดินเพื่อตั้งโรงเลื่อยจักร จึงให้โจทก์ โอนที่ดินให้เป็นของจำเลยในเมื่อยังดำเนินการอยู่ และในคราวเดียวกันโจทก์ประสงค์จะได้คืน ที่ดินนั้นมาเมื่อจำเลยเลิกกิจการแล้ว การทำสัญญาโอนดำเนินการซื้อขายมูลค่า 4,000 บาท และ จดทะเบียน ส่วนสัญญาเรื่องโอนคืนทำเป็นหนังสือไม่ได้จดทะเบียน ซึ่งจำเลยจะโอนคืนโดย ไม่คิดมูลค่า ข้อตกลงนี้มีใช้การให้ตามกฎหมายลักษณะให้ แต่เป็นการปฏิบัติตอบแทนแก่อีก ฝ่ายหนึ่งจากผลที่ได้รับจึงเป็นสัญญาต่างตอบแทน แม้มิได้ทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียน ก็ย่อมใช้บังคับแก่กันได้ จำเลยต้องโอนที่พิพาทให้โจทก์ตามสัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1016/2513 จำเลยจดทะเบียนยกที่ดินให้ ส. โดยมีได้ตั้งใจยกให้ โดยเสนาหา แต่ทำไปเพื่อให้ ส. สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เอาที่ดินจำนองสหกรณ์ได้เท่านั้น นิติกรรมดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ ผลก็คือที่ดินนั้นไม่เคยตกไปเป็นของ ส. ส. ตายเสียก่อนที่ จะนำที่ดินไปจำนอง ที่ดินนั้นไม่ใช่มรดกของ ส.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 825/2514 โจทก์จำเลยทำสัญญาแบ่งที่ดินมรดก โดยจำเลยยอม แบ่งให้โจทก์เพื่อไม่ต้องเป็นความกัน ดังนี้ เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ไม่ใช่สัญญา ยกให้โดยเสนาหา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 795/2515 การที่ที่ประชุมตั้งบริษัทให้สัตยาบันหรืออนุมติให้ใช้ เงินแก่ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทเพื่อทดแทนค่าใช้จ่ายที่ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทต้องเสียไปในการเริ่มก่อตั้ง บริษัทนั้น หาใช่เป็นการให้เปล่าหรือให้โดยเสนาหาไม่ และจะนำมาตรา 526 มาใช้บังคับไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1709/2515 จำเลยทำสัญญาให้โจทก์ไว้มีความว่า "จำเลยได้เสีย เป็นสามีภริยากับโจทก์มาประมาณ 10 ปี แต่มิได้จดทะเบียนสมรส บัดนี้ จำเลยประสงค์จะ แต่งงานใหม่กับหญิงอื่น แต่โดยคุณงามความดีที่มีไม่ตรีต่อกันมานาน จำเลยจึงตกลงจ่ายเงิน ค่าเลี้ยงชีพให้แก่โจทก์เดือนละ 300 บาท ตลอดเวลาที่โจทก์ยังไม่มีสามีใหม่ ถ้าไม่ปฏิบัติตาม สัญญาขอให้โจทก์ฟ้องร้องต่อศาลหรือทางราชการกรมเจ้าสังกัดของจำเลยได้" การแสดงเจตนา ของจำเลย ดังนี้ มีลักษณะในทำนองที่จำเลยประสงค์จะมีให้เกิดข้อยุ่งยากขึ้นในระหว่างจำเลย กับโจทก์ในเมื่อจำเลยแต่งงานใหม่กับหญิงอื่น หาใช่การให้คำมั่นว่าจะให้ทรัพย์สินแก่โจทก์ โดยเสนาหา ตามมาตรา 526 ประกอบด้วยมาตรา 521 ไม่ จึงมิใช่กรณีที่จะต้องมีการจดทะเบียน สัญญาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้สัญญานี้มีผลบังคับ จำเลยมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าเลี้ยงชีพให้ โจทก์ตามสัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 125/2521 ชายมีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ทำบันทึกไว้ที่ สถานีตำรวจในรายงานประจำวันกับหญิงที่อยู่กินด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส เลิกการอยู่กิน ร่วมกัน ชายยอมจ่ายเงินแก่หญิง 40,000 บาท ภายใน 15 วัน เป็นค่าเลี้ยงดูบันทึกนี้ไม่ใช่ให้ โดยเสนาหา แต่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2302/2522 ระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จรางวัลของนายจ้างที่นายจ้าง วางไว้ในกรณีการจ้างสิ้นสุดลง เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างไม่ใช่การให้โดยเสนาหา แม้มีข้อสัญญา ว่านายจ้างมีสิทธิแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกระเบียบได้สุดแต่นายจ้างเห็นสมควรก็ตาม ตราบใด ที่นายจ้างยังมีได้เปลี่ยนระเบียบนั้น นายจ้างต้องจ่ายเงินตามระเบียบนั้นแก่ลูกจ้างที่นายจ้างเลิกจ้าง โดยลูกจ้างไม่ได้ทุจริตรวมทั้งเงินที่ต้องจ่ายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครอง แรงงานด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2942/2524 การที่โจทก์ให้ที่พิพาทแก่จำเลยทั้งเจ็ดซึ่งเป็นบุตร เป็น

หนึ่งในสามจนตลอดชีวิตของจำเลย เป็นสัญญาซึ่งจำเลยมีเจตนายกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้โจทก์โดยเสนหา โดยโจทก์มิได้เสียค่าตอบแทนประการใด แต่จำเลยคงสงวนผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินนั้นไว้เพียงบางส่วนเพื่อใช้สอยในระหว่างที่จำเลยยังมีชีวิตอยู่ ข้อความในสัญญาที่ว่าจำเลยสละการครอบครองให้โจทก์เข้าครอบครองต่อไป คงมีความหมายเพียงว่าจำเลยส่งมอบทรัพย์สินให้โจทก์อันเป็นการปฏิบัติตามสัญญาให้เท่านั้น เมื่อทรัพย์สินที่ให้เป็นที่ดินมีโฉนด การให้จึงต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แม้จะฟังว่าเป็นคำมั่นจะให้ก็ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกัน เมื่อไม่จดทะเบียนนิติกรรมย่อมตกเป็นโมฆะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 526/2516 หนังสือสัญญาซื้อขายที่ดินเพิ่มเติมมีข้อตกลงว่า ผู้แทนโจทก์กับเจ้าของรวมคนอื่นยินยอมยกที่ดินพิพาทให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่จำเลยเพื่อเป็นการตอบแทนที่จำเลยสละสิทธิที่จะไม่ขอทำทางเท้าจากที่ดินที่ซื้อจากโจทก์ไปสู่ถนนใหญ่ให้กว้างขึ้น อันเป็นสิทธิที่จำเลยพึงเรียกร้องได้ตามสัญญาจะซื้อขายที่ดินฉบับแรก ข้อตกลงเช่นนี้ไม่ใช่สัญญาให้โดยเสนหาและไม่ใช้สัญญาจะซื้อขาย แม้ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็มิผลผูกพันระหว่างคู่สัญญาได้ จำเลยปลูกเรือนล้ำเข้าไปในที่พิพาทโดยโจทก์รู้เห็นและมีได้ทักท้วง โจทก์ไม่มีสิทธิให้จำเลยรื้อถอนโรงเรือนนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 771/2516 ภริยาโจทก์ยกที่ดินให้จำเลยโดยทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และโจทก์เป็นผู้ให้ความยินยอมในฐานะสามี ถึงหากที่ดินนั้นจะเป็นของโจทก์และภริยาร่วมกัน เมื่อเอกสารมีข้อความชัดเจนว่าภริยาโจทก์ผู้เดียวเป็นผู้ยกที่ดินให้จำเลย การที่โจทก์ให้ความยินยอมก็เป็นเพียงอนุญาตให้ภริยาทำการผูกพันสินบริคนท์ได้เท่านั้น โจทก์จึงมิใช่ผู้ให้ทรัพย์สินแก่จำเลย ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤตินั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 795/2516 บ. ผู้เป็นโจทก์ในคดีอื่นนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์จำเลย โจทก์ร้องขอตทรัพย์แล้วได้มีการประนีประนอมยอมความกัน โดยโจทก์ยอมให้เงิน บ. 5,000 บาท บ.ยอมถอนการยึดทรัพย์ และจำเลยยอมยกที่ดินพิพาทให้โจทก์ สัญญาที่จำเลยยกที่ดินพิพาทให้โจทก์จึงเป็นสัญญาต่างตอบแทน เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างบุคคลสามฝ่าย มิใช่สัญญาที่จำเลยยกที่ดินพิพาทให้โจทก์โดยเสนหา แม้มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็เป็นสัญญาที่สมบูรณ์บังคับได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1406/2517 จำเลยปลูกบ้านในที่ดินของภรรยา บ้านจึงเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยและภรรยา ต่อมาจำเลยหย่ากับภรรยาและแบ่งทรัพย์สินกันตามมาตรา 1512 ให้บ้านตกเป็นของภรรยา จำเลยจะโต้แย้งในภายหลังว่ายังไม่มีการจดทะเบียนให้บ้านเป็นของภรรยาจึงยังเป็นของจำเลยอยู่หาได้ไม่ และกรณีไม่ใช่เป็นการให้โดยเสนหา

LW 209

217

LW 209

217

ให้บ้านตกเป็นของภรรยา จำเลยจะโต้แย้งในภายหลังว่ายังไม่มีการจดทะเบียนให้บ้านเป็นของภรรยาจึงยังเป็นของจำเลยอยู่หาได้ไม่ และกรณีไม่ใช่เป็นการให้โดยเสนหา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 125/2521 ชายมีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว ทำบันทึกไว้ที่สถานีตำรวจในรายงานประจำวันกับหญิงที่อยู่กินด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส เลิกการอยู่กินร่วมกัน ชายยอมจ่ายเงินแก่หญิง 40,000 บาท ภายใน 15 วัน เป็นค่าเลี้ยงดูบันทึกนี้ไม่ใช่ให้โดยเสนหา แต่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2302/2522 ระเบียบการจ่ายเงินบำเหน็จรางวัลของนายจ้างที่นายจ้างวางไว้ในกรณีการจ้างสิ้นสุดลง เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างไม่ใช่การให้โดยเสนหา แม้มีข้อสัญญานายจ้างมีสิทธิแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกระเบียบได้สุดแต่นายจ้างเห็นสมควรก็ตาม ตราบใดที่นายจ้างยังมีได้เปลี่ยนระเบียบนั้น นายจ้างต้องจ่ายเงินตามระเบียบนั้นแก่ลูกจ้างที่นายจ้างเลิกจ้าง โดยลูกจ้างไม่ได้ทุจริตรวมทั้งเงินที่ต้องจ่ายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงานด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2942/2524 การที่โจทก์ให้ที่พิพาทแก่จำเลยทั้งเจ็ดซึ่งเป็นบุตร เป็นการให้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความเพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับภริยาซึ่งเป็นมารดา จำเลยทั้งเจ็ด และต่อมาศาลพิพากษาให้โจทก์โอนที่พิพาทอีก 2 แปลงใส่ชื่อจำเลยทั้งเจ็ดเป็นเจ้าของ ลักษณะการให้ของโจทก์ไม่ใช่เป็นการให้โดยเสนหา โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกชดเชยคืน การให้เพราะเหตุจำเลยทั้งเจ็ดผู้รับประพัตินรคุณ

แต่การแสดงเจตนาแยกให้โดยตรงหรือโดยปริยายต้องแสดงโดยแจ้งชัด จะด้วยการกระทำหรือโดยวาจาก็ได้ ที่สำคัญต้องมีเจตนาให้ในขณะที่ทำการให้นั้น โดยพิเคราะห์ถึงความ เป็นไประหว่างคู่สัญญาและเหตุผลต่าง ๆ ประกอบกัน การแสดงแต่เพียงเปรย ๆ ว่าจะให้ทรัพย์สินยังไม่ถือว่าเป็นสัญญาได้ (Hiroshima Court of Appeal, 1st June, 1908)

สัญญาให้จะใช้เฉพาะกรรมสิทธิ์อย่างเดียวหรือจะรวมถึงสิทธิอื่น ๆ ด้วยหรือไม่นั้น มาตรา 521 ใช้คำว่า “โอนทรัพย์สินของตน” (transfers a property of his own) และมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321-322/2504 ซึ่งพิพากษาว่า สิทธิรับจํานองเป็นอสังหาริมทรัพย์ การยกสิทธิรับจํานองให้แก่กัน ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น การให้ทรัพย์สินอื่น ๆ จึงต้องเป็นไปตามบทกฎหมายเฉพาะของการได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้น ๆ หรืออาจจะเป็นไปตามหลักทั่วไปของการได้ทรัพย์สินตามมาตรา 1299

2. ผู้รับต้องแสดงเจตนายอมรับการให้ การยอมรับการให้ไม่ทำให้สัญญาให้เป็นสัญญาต่างตอบแทน เพราะผู้รับเป็นฝ่ายได้รับอย่างเดียว ไม่ต้องตอบแทนแก่ผู้ให้แต่อย่างใด ถ้าผู้รับยังไม่แสดงเจตนายอมรับหรือไม่ยอมรับการให้ หรือไม่ทราบว่าเป็นการให้ เช่น เข้าใจว่าผู้ให้ให้ยืมหรือเอามาจํานำ ฯลฯ สัญญาให้ก็ยังไม่เกิดขึ้น จะต้องมี การแสดงออกเช่นเดียวกับการแสดงเจตนาของผู้ให้การแสดงเจตนาที่จะยอมรับเอาทรัพย์สินนั้น อาจจะได้จากพฤติการณ์ การกระทำของผู้รับ โดยขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไป

1261/2512 สัญญาให้ที่ดินมีความว่า ผู้ให้ยอมยกให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้รับโดยความรักใคร่เสนหาเพื่อวัตถุประสงค์ให้จัดทำเป็นอาคารและสถานศึกษา ถ้าผู้รับไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ผู้ให้มีสิทธิเรียกที่ดินคืนได้ ดังนี้ การที่ผู้รับดำเนินกิจการโรงเรียนตั้งแต่ได้รับให้เป็นต้นมาจนผู้ให้ถึงแก่กรรมนั้น เป็นการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของสัญญาให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงพิพาทแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายมีสิทธิฟ้องเรียกคืนที่ดินแปลงพิพาทไม่

3. ผู้รับยังคงต้องมีตัวตนอยู่ในขณะให้ หากผู้รับไม่มีตัวตนอยู่ในขณะให้แล้วจะถือว่ามีการยอมรับแล้วไม่ได้ เพราะลักษณะให้นั้นผู้รับจะแสดงเจตนารับในภายหลังไม่ได้ จะต้องแสดงเจตนาต่อเนื่องเป็นกรรมและวาระเดียวกันกับการแสดงเจตนาของผู้ให้ มิฉะนั้นอาจเป็นเพียงคำมั่นจะให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 47/2491 การให้เงินแก่สมาคมที่ตั้งขึ้นโดยมิได้จดทะเบียนตามกฎหมายนั้นไม่สมบูรณ์ เพราะมีแต่ผู้ให้โดยไม่มีบุคคลเป็นผู้รับ ผู้ให้จึงคงเป็นเจ้าของเงินนั้นอยู่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 254/2492 ในสัญญายกกรรมสิทธิ์ระบุว่าที่ธรณีสงฆ์เป็นผู้รับนั้น ย่อมหมายความว่า ยกให้แก่วัดเป็นธรณีสงฆ์

สัญญายกให้ระบุว่าสิ่งปลูกสร้างยอมยกให้ทั้งสิ้นนั้น สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่ก่อนสัญญา ย่อมตกเป็นของผู้รับ ผู้ได้รับโอนก็ต้องรับผิดชอบละเมิดต่อผู้รับ

(หมายเหตุ แสดงว่าทรัพย์สินที่ยังไม่มีขึ้นในขณะนั้น และสัญญาให้ไม่ได้แสดงเจตนาถึงทรัพย์สินที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย สัญญาให้ครอบคลุมใช้ได้เฉพาะทรัพย์สินที่มีอยู่ในขณะนั้น)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 239/2514 มัสยิดอาจได้กรรมสิทธิ์ที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1382 ได้ แต่ต้องนับการครอบครองแต่วันเป็นนิติบุคคลเป็นต้นไป

ตามพระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. 2490 มาตรา 5 ให้มัสยิดซึ่งได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วเป็นนิติบุคคล หมายความว่าให้เป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ได้จดทะเบียนเป็นต้นไป ดังนั้น จะถือว่ามีการยกที่ดินให้มัสยิดก่อนการจดทะเบียนยอมเป็นไปไม่ได้ เพราะการให้ต้องมีผู้รับ

สัญญาให้นั้นนอกจากจะเป็นการโอนทรัพย์สินของตนให้แก่บุคคลอื่นโดยเสนหาแล้ว ยังรวมถึงการปลดหนี้ให้แก่ผู้รับหรือชำระหนี้แทน

มาตรา 522 บัญญัติว่า "การให้นั้นจะทำด้วยปลดหนี้ให้แก่ผู้รับ หรือด้วยชำระหนี้ซึ่งผู้รับค้างชำระอยู่ก็ได้"

การให้โดยการปลดหนี้หรือชำระหนี้ที่ค้างให้ผู้รับนั้นจะสำเร็จต่อเมื่อผู้รับรู้เห็นยินยอมด้วย และต้องพิจารณาดูให้แท้จริงว่าการปลดหนี้หรือชำระหนี้ให้ผู้รับนั้นมีค่าตอบแทนหรือไม่

หรือโดยเสนาหา การให้ด้วยการปลดหนี้ให้แก่ผู้รับหรือด้วยชำระหนี้ซึ่งผู้รับค้างชำระหนี้ต่างกับสัญญาที่ตกลงว่าจะชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกตามมาตรา 374 ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการให้ ซึ่งสิทธิของบุคคลภายนอกเกิดขึ้นตั้งแต่เวลาที่แสดงเจตนาแก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้น (มาตรา 374 วรรคสอง) บุคคลภายนอกเข้ามาบังคับสิทธิได้โดยการแสดงเจตนาในภายหลังว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้น แต่สัญญาให้ตามลักษณะให้นี้ผู้รับจะต้องแสดงเจตนารับต่อเนื่องเป็นการกระทำเดียวกับการแสดงเจตนาของผู้ให้ จะแสดงเจตนารับในภายหลังไม่ได้